

Milloren infraestructures diverses de Siscar, Calladrons, Aler, Purroi, Castelló, Pilçà i Estanya

Durant els últims mesos s'han millorat algunes infraestructures del municipi. Se van pavimentar i urbanitzar la plaça i el carrer principal de Siscar. A Calladrons, ja van acabar l'estiu passat les obres del nou consultori mèdic i, posteriorment, se van invertir 2.500 euros, aportats per la DPH, en la compra del mobiliari necessari. Al mes de març se van fer obres per valor de 11.765 euros en un col·lector nou d'aigües residuals a Aler i al mes de juliol, també a Aler, van finalitzar les obres (19.435 euros) de la nova captació d'aigua. Des de l'estiu passat s'han anat acabant les diferents fases de les millores de Purroi. A l'estiu, se va perforar el pou pel proveïment d'aigua de Purroi Vell i, més

tardi, se van col·locar les canonades (pou-dipòsit i dipòsit-plaça) i se va construir un dipòsit nou. Una vegada acabades estes obres, se va asfaltar el camí Purroi-Purroi Vell-cementiri. A Castelló del Pla, al mes de novembre, se va instal·lar la xarxa d'enllumenat públic. Cal recordar que Castelló era l'únic lloc del municipi que no en tenia. Pel que fa a l'enllumenat públic, també s'estan substituint les faroles velles de Pilçà per unes de noves. Finalment cal dir que estan en marxa els treballs d'electrificació de les bombes subministradores d'aigua d'Estanya, Calladrons i Pilçà.

Se celebra una jornada sobre dona, consum i medi ambient

Una bona part de les dones que van participar a la jornada.

El dia 20 de novembre, se va celebrar a Benabarri una jornada sobre dona, consum i medi ambient. La jornada va ser organitzada per l'Associació de Dones i Consumidors Vallde-fors (de Benabarri), l'Oficina Comarcal de Informació al Consumidor de la Ribagorça i l'associació Sargantana. Alfredo Sancho, José Franch, president de la comarca, i Trinidad Valdovinos, de la Federació de Consumidors, en van presidir l'acte inaugural. Al llarg del dia, Carmen Laín i Juan Carlos Ascaso, experts en consum i ecologia, van fer xerrades sobre l'estreta relació que n'ha entre hàbits de consum i conservació del medi ambient. Unes 150 persones van assistir a les conferències, de les quals 99 van participar en un dinar festiu.

Els porxos canvien

A finals de novembre, va iniciar-se la primera fase (carrer i plaça Majors) del Pla de Recupera-ció dels Porxos de Benabarri.

Una comissió gestiona el vedat de caça

A proposta de l'Ajuntament, se va crear al mes de juny una comissió de caçadors i propietaris per gestionar en més eficàcia i transparència el vedat municipal de caça. La comissió està formada per dos propietaris, dos caçadors i el regidor José María Romeo, que la presideix.

Els treballadors i regidors de l'Ajuntament volen unir-se de tot cor al sentiment de Juan José Baró, regidor d'esta corporació, que va perdre a la seua mare. Dolores Fort Cosialls, el dia 23 de novembre de 2004.

El ple aprova el planejament del polígon industrial

En un ple extraordinari que va tindre lloc el 16 de novembre, se va aprovar, en vuit vots a favor i cap en contra, el planejament (projecte global) del polígon industrial-comercial de Benavarri. Esta fase de projecte global és obligatòria per poder redactar després el projecte concret i poder licitar l'obra. Al mes de maig l'Ajuntament ja eva comprat l'última finca que caleva per completar la superfície del polígon previst.

Se modernitzen els equipaments culturals

El local social d'Antença abans de les obres (foto de dalt) i després de les obres (foto de baix).

Els locals socials del municipi van ser modernitzats durant els darrers mesos. La transformació més important va ser la del local social d'Antença. Se va enderrocar el local vell i se'n va fer un de nou i, a finals d'octubre, se va equipar la sala en taules, cadires, televisor i videoreproductor. De la mateixa manera, se van renovar el mobiliari, els televisors i els videoreproductors de tots els locals socials del municipi. Per a tots estes equipaments, se van destinar 11.290 euros aportats per la DPH.

Per un altre costat, se van pintar les parets i se van posar telons nous i cortines noves a la Casa de Cultura de Benavarri. A la Biblioteca de Benavarri, s'hi va instal·lar aire condicionat i se va ampliar la dotació d'ordinadors.

Se modifica l'abocador de runa

En motiu de la firma d'un nou contracte d'arrendament de l'abocador de runa d'obres, l'Ajuntament va ampliar la superfície llogada. El terreny guanyat permetrà augmentar la capacitat de l'abocador, allunyar-lo del barranc i habilitar una zona per recollir aparells inservibles.

El municipi obtine la cessió de Llinars

Durant vint anys, el Convent de Llinars estarà cedit al municipi de Benavarri. Com que l'Ajuntament també ha obtingut la cessió del Pou de Gel, s'iniciarà un pla de recuperació del patrimoni que queda fora del casc urbà de Benavarri.

Arriba la subvenció per a les piscines

Al novembre, va arribar la subvenció per a la reforma de les piscines. La reforma consistirà en renovar la piscina gran i l'edifici de serveis.

Una mica de tot en notícies xiques

◆ Des del mes de maig Benavarri compta en una ambulància d'urgències del SALUD.

◆ 37 persones van presentar al maig la sol·licitud per optar a habitatges de protecció oficial.

◆ Els palitroc i la Pastorada de 2004 van ser enregistrats en DVD. El DVD se pot comprar a l'Ajuntament i la Pastorada a la Botiga-Estanc Dolo.

◆ El divendres de les festes d'agost se va celebrar la Primera Festa de la Coqueta. Gràcies a la col·laboració de molts voluntaris va poder veri-se en directe el procés tradicional d'elaboració de les coquetes.

◆ Se va presentar el dia 30 d'octubre a la Casa de Cultura un estudi sobre el Convent de Llinars escrit per Carmen Serna.

◆ Al llarg dels últims mesos, han dimitit les regidores Olga Villagrasa (PSOE) i Yolanda Machado (PAR). A més a més, Antonio Cosialls (PAR) va dimitir de les seues funcions com a responsable de Participació, Comunicació i Llengua. Jordi Piqué, que va entrar en substitució d'Olga Villagrasa, ha assumit l'àrea de Llengua i Alfredo Sancho la de Participació i Comunicació. Encara no s'ha nomenat el substitut de Yolanda Machado.

◆ En un ple extraordinari celebrat el 14 de setembre, se van aprovar les demandes que se faran a la DPH dins dels plans de 2005. Per ordre de prioritat, se van demanar subvencions per a l'entorn de l'església i cementiri d'Estanya, per a l'entorn de l'església i cementiri d'Aler i, finalment, per a la pavimentació del carrer Ribagorça en el tram piscines-carretera de Llaguarres.

ARO EN ANTENA

Divendres 17 de desembre, a les 12.30, se llegirà este ARO a Radio Benabarre.

El ple municipal aprova una declaració sobre la llengua

El dijous 14 d'octubre, l'Ajuntament va aprovar en sessió plenària, en 6 vots a favor (CHA i PSOE) i 2 abstencions (PAR) la següent declaració de principis que prèviament eva estat aprovada, el 10 d'agost de 2004, pel Consell Municipal de la Llengua en 10 vots a favor i una abstenció:

- A. El castellà, l'aragonès i el català són les llengües pròpies d'Aragó. En el cas de Benavarri, s'usa habitualment el català, que en la seua variant ribagorçana és la llengua pròpia tradicional del conjunt del municipi, i el castellà, així com altres llengües esporàdicament sobrevingudes.
- B. L'Ajuntament, assessorat pel Consell Municipal de la Llengua, adoptarà les mesures necessàries per a conservar viu el català ribagorçà, part irrenunciable i columna vertebral del nostre patrimoni cultural, i per a fomentar-ne l'ús. Conservació i foment són les dos ferramentes imprescindibles perquè el nostre català sobrevisca dignament.
- C. La manera d'aconseguir que el català ribagorçà de Benavarri i a Benavarri sobrevisca passa perquè arribe a ser una llengua plenament normal i prestigiada en la comunicació ciutadana. Açò demana necessàriament superar els prejudicis que han fet que el castellà siga l'única llengua de cultura, exclusiva de la comunicació formal o alta, mentre que el català malviu reservat als usos informals o baixos, com a llengua col·loquial (i, a camins, vulgar).
- D. A causa dels grans canvis culturals i socials de la nostra època, esta situació, tècnicament coneguda com a *bilingüisme diglòssic*, està evolucionant cap a un *bilingüisme substitutiu*, en el qual la llengua formal (el castellà) va ocupant progressivament l'espai que corresponia tradicionalment al català, que va reculant dia a dia.
- E. En una situació plenament democràtica, cal que els ciutadans i ciutadanes puguen triar lliurement la llengua que volen utilitzar en totes les situacions, com a mínim sense la pressió d'eixos prejudicis endèmics, impropis d'una societat moderna.
- F. Cal emprendre, per tant, una línia transformadora en el següent sentit: pregons en doble versió, butlletí municipal en notícies en català ribagorçà i la resta en català o castellà segons la tria dels autors, cartells en presència del català, indicadors del tauló d'anuncis en doble versió...
- G. Per als usos formals escrits del català, se fomentarà la versió ribagorçana del català estàndard. Per als usos formals orals del català, se fomentarà tant la utilització del català ribagorçà estandarditzat com la dels parlars catalans locals no estandarditzats. Això no implicarà deixar totalment de banda altres variants socialment importants, com ara el català estàndard general o el català estàndard nord-occidental.

En el mateix ple, i a proposta de la CHA, se va afegir a la declaració un punt H en què se demana al govern d'Aragó una Llei de llengües i al Consell Mu-

nicipal de la Llengua que investigue sobre el dialecte del municipi. Antonio Cosialls, en nom del PAR, va explicar l'abstenció del seu grup perquè creuen que la declaració eva una mostra de victimisme del català i que no respectava ni la població castellanoparlant ni la moció del PAR sobre un ARO bilingüe. A més, va comunicar que el PAR se plantejava retirar del Consell de la Llengua els seus representants.

L'IEBC premia l'Ajuntament

L'Institut d'Estudis del Baix Cinca (IEBC) va atorgar un premi a l'Ajuntament de Benavarri pel treball fet l'últim any per normalitzar el català ribagorçà. El premi va ser replegat el 6 de novembre per Jordi Piqué, regidor de llengua, a Vilella (Baix Cinca).

ARO torna a eixir...

Per primera vegada, els coordinadors d'ARO voldriem prendre la paraula per donar algunes explicacions. Ben segur que serà també l'última: si el butlletí continua, no en caldrà més; i si desapareix, no tindrem ocasió de donar-ne. Per tant, més val que aprofitem este número per explicar-mos un poc, no siga que mos passe com ara fa sis mesos. ARO va morir i no vam podre ni dir Adéu. Però comencem pel principi.

Quan, a l'estiu de 2003, se mos va encarregar a natures dos crear un butlletí bimestral, vam marcar-mos tres objectius: informar de l'activitat de l'Ajuntament, donar cabuda a la lliure expressió d'opinions i utilitzar en naturalitat el nostre català ribagorçà. Per això vam separar clarament les seccions d'opinió de les seccions d'informació, per això tots els articles d'opinió se van publicar firmats, per això vam decidir redactar les notícies en català ribagorçà (tensant la normativa tant com podévem per tal de ribagorçanitzar-la) i que els articles firmats estiguessen en la llengua que cada autor triés. Poc a poc se va anar creant un equip de gent en ganes de treballar: Jordi Sopena (entrevistador d'alcaldes); Alba Perna, Daniel Almuzara i Ana Prior ("cuiners" d'Arròs Bullit); Raül Llagüerri (artista de la crònica dibuixada) i Enric Marqués (coordinador de Cult-ARO). A part d'este equip, molts van ser els que van veri publicats els seus articles en total llibertat.

De repent, al mes de juny de 2004, quan ja portàvem un any!, algú que no formava part de l'equip de treball va dir que molta gent no enteneva el català ribagorçà i que les notícies s'even de publicar també traduïdes al castellà. Natres (Julio i Manel) pensàvem que la "doble versió" eva justament el contrari d'utilitzar en naturalitat la nostra llengua, això eva rebaixar-la a llengua pobreta que necessita traducció, i així ho vam dir als regidors que mos van voldre escoltar. Finalment, com que el ple municipal se va decantar per la "doble versió", vam decidir deixar la coordinació d'ARO.

El temps ha passat, ARO no ha aparegut més i el ple ha aprovat una declaració de principis en favor del català ribagorçà. I ara? Ara se mos demana reprendre el treball i el butlletí torna a eixir tal com eva. Ací estarem cada dos mesos, disposats a continuar endavant... si mos deixen. ARO torna a eixir... de moment.

Julio Extremeiro i Manel Riu

TRIBUNA

LA CONTRAPORTADA

Els alcaldes / Alfredo Sancho

Alfredo Sancho Guardia, actual alcalde de Benabarre, se muestra "ligeramente satisfecho" en su primer año al frente de la alcaldía. No obstante, espera que Benabarre se sitúe en los próximos años en el lugar que merece por su historia.

- Las últimas elecciones municipales arrojaron un empate a tres concejales entre los grupos del PAR, la CHA y el PSOE. ¿Esta correlación de fuerzas dificulta la acción de gobierno?

- Alfredo Sancho: Tiene una doble vertiente. El equilibrio en el Ayuntamiento dificulta la acción de gobierno porque obliga al entendimiento y al consenso de las políticas. Sin embargo, esa negociación produce un enriquecimiento de las opiniones y de la vida municipal.

- ¿Cuáles cree que han sido las actuaciones más acertadas del Consistorio en este primer año?

- A.S: Una de las más importantes ha sido fomentar la participación de los ciudadanos a través de las reuniones con los vecinos, con los comerciantes, con los empresarios... Desde el Ayuntamiento se ha emprendido una serie de obras para impulsar los municipios agregados y se han iniciado los trámites para las viviendas de protección oficial. También ha sido importante para Benabarre el planeamiento del futuro polígono del pueblo y la ampliación de la residencia de la Tercera Edad.

- La utilización del catalán ribagorzano en ARO ha generado una multitud de reacciones a favor y en contra. ¿Cuál es la posición del PSOE ante esta cuestión?

- A.S: La postura del partido era, es y sigue siendo la de fomentar nuestro dialecto. Creemos que utilizar nuestra lengua en el boletín municipal bimestral puede ser una de las maneras de potenciarla.

- ¿Usted cree, en sintonía con algunas opiniones, que la lengua utilizada en ARO debe ajustarse más a lo que se habla en nuestro pueblo?

- A.S: Hay que diferenciar entre lo que se habla y lo que se escribe. Si nos referimos al habla, evidentemente se ajusta a nuestra lengua. En el registro escrito se produce una estandarización. Sería positivo que algún experto nos informara sobre si esta estandarización es correcta. El *Consell de la llengua* también debe opinar y consultar a expertos para lograr un consenso sobre este tema.

- El Castillo de Benabarre es uno de los signos de identidad del pueblo. ¿En qué fase se encuentra su restauración?

- A.S: Se ha finalizado la restauración del aljibe y de la parte interna del muro norte. En este momento se acaba la reconstrucción de la parte sur de la muralla correspondiente al mirador y el último trozo del muro norte. En breve se rehabilitará el fuerte fusilero. Cuando finalicen estas obras, un 80% del Castillo ya estará restaurado.

- ¿Cuáles serán las próximas actuaciones del Ayuntamiento?

- A.S: Entre las más destacadas podemos anunciar la recuperación de los porches, la construcción de un nuevo vaso en las piscinas municipales y la reforma de la zona de bar y de vestuarios, la construcción de una depuradora y el abastecimiento, saneamiento y pavimentación de la calle Vicente Piniés.

- ¿Qué les diría a todos aquellos que piensan que la comarca de la Ribagorza infravalora a Benabarre?

- A.S: No sé si hasta la fecha ha sido así. Ahora mismo creo que no nos infravaloran. Desde la comarca se está intentado dar preponderancia al pueblo, no sé si toda la que necesitamos o merecemos. Espero que en los próximos tres años se confirme que, efectivamente, la Ribagorza tiene una doble capitalidad.

- No obstante, Benabarre podría explotar más su capitalidad histórico-cultural.

- A.S: Bastante más. Aparte de ostentar la representatividad, Benabarre debería tener en la Ribagorza una preponderancia muy destacada en el ámbito cultural

Entrevista realitzada per Jordi Sopena Palomar

Columna oberta

La UD Benabarre somos todos. La temporada 2003-04 llegó a su fin a su fin y la Unión Deportiva Benabarre después de superar innumerables dificultades consiguió su objetivo: continuar en Primera Regional, y defender un año más el pabellón que representa a nuestra localidad y a toda su comarca. Hace unos meses el objetivo de la permanencia se presentaba prácticamente como una utopía; pero gracias al esfuerzo de todos, mención especial merece la implicación final de la totalidad de la plantilla, se completó un final de liga fantástico gracias al que se obró finalmente el milagro de la salvación, valgan estos términos bíblicos.

El hecho de que la Unión Deportiva Benabarre continúa viva y con fuerza lo demuestra la constatación de vernos con el deber moral de agradecer a todos aquellos socios, aficionados, instituciones y casas comerciales el apoyo dispensado durante toda la última campaña y las precedentes. Es todo este apoyo, este cariño y este poso futbolístico el que hizo que comenzásemos la temporada 2003-04. Sabíamos que la empresa era dificultosa, pero queríamos agotar todas las posibilidades y sobre todo no traicionar un trabajo de años, dedicación y esfuerzos ímprobos de muchas personas que aún hoy siguen apoyándonos de forma totalmente desinteresada.

Desde la Junta Directiva creemos que algo aparentemente tan banal como el fútbol es muy importante para una localidad como la nuestra. Se trata de una actividad que da vida al pueblo, de un deporte en el que nuestros jóvenes pueden proyectar su ilusión, de una fórmula de integración para con los nuevos llegados. Entre todos hagamos todo lo posible para que continúe vivo.

José Ramón Solano
Unión Deportiva Benabarre

ARO

Aragonesos de la
Ribagorça
Oriental

Editat per l'Ajuntament de Benavarri
Coordinat per Julio Extremerio i Manel Riu

Dipòsit legal: HU-265-2003